

Motion till riksdagen 2021/22:1573

av **Johanna Haraldsson m.fl. (S)**

Bättre omställningsmöjligheter för fler

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till stärkt omställning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De som står långt ifrån arbetsmarknaden, lågutbildade och personer med långvarigt nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom, behöver ofta olika utbildningsinsatser för att kunna komma helt eller delvis i arbete. Men de reella möjligheterna att delta i utbildning är många gånger små.

Samtidigt vet vi att gymnasieutbildning är en vattendelare på svensk arbetsmarknad. Den som inte har en utbildning på gymnasienivå löper mångdubbelt större risk att hamna i långvarig arbetslöshet. Andelen jobb som inte kräver någon som helst formell kompetens minskar. Men det är bra att efterfrågan på kvalificerad arbetskraft ökar – Sverige ska vara ett land som konkurrerar om de kvalificerade jobben.

Samtidigt ska de ökade kraven inte upplevas som problematiska för de enskilda.

Sverige har ett av världens bästa och mest utbyggda studiemedelssystem och regeringen har aviserat nya satsningar som gör att fler som idag arbetar kan ta steget och lära sig ett nytt yrke eller vidareutbilda sig inom sitt nuvarande, genom omställningsstudiestödet. Det är bra, gör det enklare att studera mitt i livet och kommer att stärka Sveriges omställningsförmåga och individers möjligheter att byta yrke.

Men de som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden eller varit ifrån den en längre tid träffas inte av denna förbättring. De som är i stort behov av utbildning men där tiden det tar att göra sig anställningsbar genom utbildning och studielån gör att utbildningen i förlängningen inte lönar sig.

Förändringar krävs i alla våra ersättningssystem så att de alla stödjer omställning. Särskilt viktigt är det att lågutbildade och låginkomsttagare har möjligheter att fortbilda sig. Regeringen har under perioden utrett sjuk- och aktivitetsersättningen mot bakgrund av att allt färre beviljas förmånerna och för att ersättningen ska bli enklare att kombinera

med rehabilitering samt att de med arbetsförmåga enklare ska kunna återgå till visst arbete eller annan sysselsättning, exempelvis studier på deltid.

För oss är det avgörande att också personer med sjuk- och aktivitetsersättning ges möjlighet att ta igen studier på gymnasienivå. Särskilt viktigt är det för att ta individen närmare arbetsmarknaden och för att ta vara på resterande arbetsförmåga. Det behövs verkningfulla insatser för att stödja de som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma i sysselsättning.

Möjligheten att studera på gymnasienivå med aktivitetsersättning finns idag, men det är få som i realiteten får det beviljat. De förslag som presenterats i utredningen "En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet" kan bidra till att ge fler möjlighet till ersättning samt öppna upp för enklare regler vid visst arbete och studier. Regeringen bär därför överväga att arbeta i denna riktning så att fler kan kombinera ersättning med studier.

Johanna Haraldsson (S)

Diana Laitinen Carlsson (S)

Carina Ödebrink (S)